

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 STOCKHOLM

CK ./ riksåklagaren ang. grovt bokföringsbrott m.m.

(Svea hovrätt, avd. 05, dom 2012-09-19, mål B 2079-12)

Högsta domstolen har förordnat att riksåklagaren ska inkomma med svarskrivelse i målet. Svaret ska avse frågan om det tagits ut skattetillägg och – om så är fallet – vilken betydelse detta har i målet.

Inställning

Housekeepers i Stockholm Aktiebolag, 556531-9885, har påförts skattetillägg avseende perioderna januari 2005 till december 2007 med totalt 1 361 821 kronor. Enligt min mening saknar detta förhållande betydelse i målet.

CK har i omprövningsbeslut personligen påförts skattetillägg på grund av oriktiga uppgifter i sina inkomstdeklarationer avseende taxeringsåren 2006, 2007 och 2008 med totalt 823 896 kronor. Enligt min mening saknar även detta förhållande betydelse i målet.

Jag anser således att det inte finns skäl att meddela prövningstillstånd.

Bakgrund

Hovrätten har dömt CK för grovt bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll, grovt brott (åtalspunkt 1) och grova skattebrott (åtalspunkt 2) till två års fängelse. Åtalet mot CK väcktes den 27 augusti 2010.

Hovrättens dom avseende grovt bokföringsbrott avser att CK, såsom styrelseledamot i Housekeepers i Stockholm Aktiebolag (bolaget), åsidosatt bolagets bokföringsskyldighet under tiden januari 2005 till december 2006 genom att inte bokföra sammanlagt 65 fakturor. Domen avseende försvårandet av skattekontroll avser att han som företrädare för samma bolag åsidosatt bolagets bokföringsskyldighet under tiden januari–december 2007 genom att inte bokföra 41 fakturor.

De grova skattebrotten avser att CK i bolagets skattedeklarationer avseende perioderna januari 2005 till december 2007 uppsåtligen lämnat oriktiga uppgifter om mervärdesskatt. Han ansågs därigenom ha gett upphov till fara för att mervärdesskatt skulle undandras det allmänna med sammanlagt 2 059 889 kronor. De oriktiga uppgifterna i deklARATIONERNA byggde på innehållet i de fakturor som inte bokförts.

Beslutade skattetillägg

Bolaget har i omprövningsbeslut den 9 december 2009 påförts skattetillägg för oriktiga uppgifter i bolagets skattedeklarationer avseende perioder under beskattningsåren 2005-2007. Skattetillägg har påförts avseende mervärdesskatt med sammanlagt 423 738 kronor, arbetsgivaravgifter med sammanlagt 654 033 kronor och avdragen skatt med sammanlagt 284 050 kronor (se tingsrättens aktbilaga 12 sid 166-169).

CK har i omprövningsbeslut den 10 december 2009 personligen påförts skattetillägg för oriktiga uppgifter i sina inkomstdeklarationer för taxeringsåren 2006, 2007 och 2008 (se bilaga 1).

Från Skatteverket inhämtade uppgifter

Av uppgifter från Skatteverket framgår att någon talan om företrädaransvar eller något annat krav på betalning inte förts mot CK personligen beträffande de skattetillägg som påförts bolaget (se bilaga 2).

Uppgifter om konkursförfaranden

Bolaget gick i likvidation den 20 maj 2009 och försattes i konkurs den 8 oktober 2009. Konkursförvaltare har varit advokaten Erik Strömqvist, Hökerberg & Söderqvist Advokatbyrå KB i Stockholm. Av uppgifter inhämtade från konkursförvaltaren framgår att det inte har riktats något krav mot CK om betalning av bolagets skulder (se bilaga 3).

Grunder

Högsta domstolens beslut den 11 juni 2013

Enligt tidigare gällande rätt i Sverige kunde en person dömas för brott enligt skattebrottslagen även om han eller hon hade ålagts skattetillägg (se NJA 2010 s. 168 I och II samt NJA 2011 s. 444).

Högsta domstolen har i ett beslut den 11 juni 2013 ändrat praxis (mål B 4946-12). Enligt Högsta domstolen är den svenska regleringen med skattebrott och skattetillägg i två olika förfaranden mot en och samma person oförenligt med rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott enligt artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll och artikel 50 i EU:s rättighetsstadga. Den som fått ett skattetillägg därför att han eller hon har lämnat en

oriktig uppgift i skatteförfarandet får enligt Högsta domstolen inte därefter åtalas för brott enligt skattebrottslagen på grund av samma oriktiga uppgift. Det saknar därvid betydelse om skattetillägget har vunnit laga kraft eller inte.

Enligt Högsta domstolen hindrar förbudet mot dubbla förfaranden lagföring för brott enligt skattebrottslagen i de fall då skattetillägget och det straffrättsliga ansvaret träffar samma fysiska person.

Om ett skattetillägg tagits ut av en juridisk person hindrar förbudet mot dubbla förfaranden ett åtal för brott enligt skattebrottslagen mot en fysisk person, för samma oriktiga uppgift, endast i de fall när staten genom ett rättsligt förfarande har krävt den fysiska personen på betalning av skattetillägget. Vanligast anges kanske vara att kravet grundas på bestämmelserna om företrädaransvar i 59 kap. 12–21 §§ skatteförfarandelagen. Det sägs där att den som i egenskap av företrädare för en juridisk person med uppsåt eller av grov oaktsamhet har underlåtit att betala skatt är tillsammans med den juridiska personen skyldig att betala skatten och räntan på den. Bestämmelsen omfattar också skattetillägg.

Högsta domstolen konstaterar att en fysisk person även enligt annan lagstiftning kan bli ansvarig för ett skattetillägg som har påförts en juridisk person. Som ett exempel nämns 25 kap. aktiebolagslagen (2005:551).

Högsta domstolen fortsätter enligt följande.

66. När staten genom ett rättsligt förfarande har krävt en fysisk person på betalning av ett skattetillägg, får förbudet mot dubbel lagföring anses hindra ett åtal för brott enligt skattebrottslagen mot henne eller honom för samma oriktiga uppgift, även om en juridisk person är primärt ansvarig. Detta gäller också om förfarandet har varit civilrättsligt till sin natur (såsom vid en talan om ansvar på grund av de aktiebolagsrättsliga kapitalbristreglerna) och oavsett om det har rört sig om en rättegång eller ett rättsligt förfarande av något annat slag (jfr 59 kap. 11 § skatteförfarandelagen om ansvar för delägare i ett svenskt handelsbolag); bestämmande är skattetilläggets straffrättsliga karaktär. Att skyddet omfattar dubbla förfaranden och inte bara dubbla straff innebär också att det saknar betydelse om staten har fått framgång med sitt krav eller inte.

Enligt Högsta domstolen hindrar förbudet mot dubbla förfaranden normalt inte lagföring för bokföringsbrott av det skälet att skattetillägg har tagits ut. Detta motiveras med att de konkreta fakta som ligger till grund för ett bokföringsbrott normalt inte kan anses oupplösligt förbundna till tid och rum med de fakta som ligger till grund för ett skattetillägg. Åsidosättandet av bokförings-skyldigheten ligger typiskt sett i tiden innan den oriktiga uppgift lämnats som ligger till grund för skattetillägget.

Min bedömning

CK har personligen påförts skattetillägg med anledning av oriktiga uppgifter i sina självdeklarationer. Dessa oriktiga uppgifter omfattas inte av åtalet och är inte aktuella i brottmålet.

Med anledning av de oriktiga uppgifter som är aktuella i målet har bolaget påförts skattetillägg. CK har i denna del inte personligen påförts något skattetillägg och staten har inte heller såvitt framkommit krävt honom på betalning av bolagets skattetillägg. Det finns därför enligt min mening inte något hinder mot att pröva åtalet.

Jag anser således att det förhållandet att skattetillägg tagits ut av bolaget och att skattetillägg avseende oriktiga uppgifter i inkomstdeklarationer som inte omfattas av åtalet påförts CK personligen saknar betydelse i målet. Enligt min mening finns det inte skäl att meddela prövningstillstånd.

Kerstin Skarp

Roger Waldenström

Bilagor:

1. *Skatteverkets omprövningsbeslut avseende CK*
2. *Tjänsteanteckning, telefon till Katrin Kihlström, Skatteverket*
3. *Tjänsteanteckning, telefon till Eriks Strömqvist, Hökerberg & Söderkvist Advokatbyrå KB*

Kopia till

Ekobrottsmyndigheten, Rättsenheten
Ekobrottsmyndigheten, Andra ekobrottskammaren i Stockholm (EB-3858-09)
Skatteverket